

УДК 784.1

DOI 10.34064/khnum2-3103

Мокрогуз Інна Миколаївна

Чернівецький національний університет імені Ю. Федьковича,

кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри музики

e-mail: innamokroguz1307@gmail.com

ORCID iD: 0000-0002-5333-1458

**Сучасне інструментально-оркестрове мистецтво
Буковинського краю**

У статті розглядається процес розвитку інструментально-оркестрового мистецтва Буковини в умовах сучасності. Висвітлюється мистецька та концертно-просвітницька діяльність таких інструментально-ансамблевих колективів, як «Троїсті музики», «Плай», камерного та симфонічного оркестрів Чернівецької обласної філармонії, ансамблю народної музики «Буковина» та духового оркестру Центрального Палацу культури «Діксі-Бенд», оркестрової групи Заслуженого академічного Буковинського ансамблю пісні і танцю імені А. Кушніренка. Специфічним ракурсом дослідження є виокремлення активної просвітницької позиції видатних, неординарних особистостей керівників цих колективів, їх значення в становленні й розвитку культурно-освітніх процесів на Буковині, популяризації фольклору Буковинського краю. Серед них – народні артисти України Андрій Кушніренко, Юрій Гіна, Павло Чеботов; заслужені артисти України – Микола Гакман, Юрій Блещук, Євген Тарнавський, Олександр Жуков; заслужені діячі мистецтв України – Віктор Костриж, Йосип Созанський; заслужені працівники культури України – І. Міський, Г. Новаковський. Отже, творча діяльність професійних оркестрів та інструментальних ансамблів народної музики Буковинського краю, який багатий своїми традиціями і творчими здобутками, відіграє важливу роль у постійному зростанні авторитету і світовому визнанні української музики. У цій царині з'єднані творчі зусилля багатьох поколінь музикантів минулого та сьогодення.

Ключові слова: Буковина; Буковинський край; інструментальна музика; народні оркестри; ансамблі; духовна музика; мистецтво; творчість; репертуар; концертна діяльність; конкурси; фестивали.

Постановка проблеми.

Оркестрово-інструментальне мистецтво Буковини вирізняється яскравою самобутністю та неординарністю, має глибоке коріння: музичні твори виникали на землях Буковини ще в давньослов'янські часи, відбивали вірування людей, їх прагнення до кращої долі. Значна ж кількість сучасних ансамблів інструментальної музики Буковинського краю вражає своєю харизматичністю та нестандартною побудовою композицій.

Зрозуміло, що створення музично-інструментального, оркестрового колективу, насамперед, передбачає пошук творчої особистості з відповідним фаховим рівнем, музичними та організаційно-комунікаційними здібностями, умінням толерантного спілкування зі всіма учасниками ансамблю. Саме тому існує необхідність у висвітленні мистецької діяльності керівників сучасних інструментальних ансамблів та оркестрів Буковинського краю, оскільки це вже сформовані професіонали з багатим досвідом у своїй справі, які позитивно впливають на мистецький розвиток молодих музикантів-виконавців. Бо саме завдячуючи їхньому творчому неспокою, Буковина сьогодні пишається значною кількістю високопрофесійних ансамблів та оркестрів інструментальної музики.

Останні дослідження і публікації. Проблему розвитку інструментально-оркестрового музикування на Буковині у різних ракурсах висвітлювали у своїх працях М. Загайкевич (1960), К. Демочко (1990), А. Кушніренко, О. Залуцький та Я. Вишпінська (2011) у розділі «Музична культура і освіта» колективної монографії «Чернівці: історія і сучасність», О. Залуцький (2005), К. Саїнчук (2011), Ю. Кап-лієнко-Глюк (2020) в монографії, присвяченій музичному мистецтву Буковини ХІХ–ХХІ століть, В. Бондаренко (2014), Г. Постевка (2015), І. Мокрогуз, В. Бондаренко та Я. Осипенко (2021), та інші.

Мета, завдання, наукова новизна дослідження. Пропонована публікація має за мету висвітлити процес розвитку інструменталь-

них колективів, чия діяльність сприяла формуванню сучасної музичної культури Буковини, їх значимість у становленні оркестрового мистецтва краю.

Спеціальним *завданням* дослідження та його *інноваційним складником* є виокремлення видатних постатей керівників цих колективів та акцентування активної просвітницької позиції цих неординарних музикантів, їх значення у становленні й розвитку культурно-освітніх процесів на Буковині, в популяризації народно-пісенного фольклору буковинського краю.

Методологія дослідження. Обрано історичний, біографічний, музикознавчо-культурологічний підходи для розкриття заявленої теми, використані аналітичний та узагальнюючий методи в опрацюванні довідкових джерел та наукової літератури.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Творчість інструментальних колективів, які виконують фольклорну музику, характерну для півночі Буковини, є історично багатонаціональною. Відчувається вплив на репертуар цих ансамблів досить різноманітного буковинського фольклору: українського, зокрема гучульського, румунського, польського, угорського та музики багатьох інших народів. Мистецтво музикантів інструментальних ансамблів завжди зацікавлювало широкі верстви слухачів та отримувало повагу й шанування від простих людей, адже вирізнялося високим професіоналізмом та доступністю сприйняття.

З оркестрами в різні часи працювала значна кількість відомих буковинських виконавців-вокалістів, серед них – заслужені артисти України Марія Мельничук, Ніна Каплієнко, Василь Пиндик, Оксана Савчук, Ірина Стиць-Куліковська, заслужений працівник культури України Василь Федорюк, поет-пісняр Микола Бакай та багато інших.

Оркестри інструментальної музики є постійними учасниками обласних мистецьких фестивалів «Буковинська весна», «Візерунки Буковини», «Буковинські зустрічі», «Червона рута», «Буковинський сувенір» та інших. Зберігаючи кращі традиції духової музики, в Чернівцях постійно проводяться звичні марш-паради духових оркестрів, а також концерти, які перетворюються на справжні свята народного

музичного мистецтва. В цьому контексті важливою виявляється активна концертна і конкурсна діяльність таких ансамблів, адже музично-інструментальне мистецтво буковинських колективів відоме далеко за межами України: оркестри є багаторазовими лауреатами всеукраїнських та міжнародних конкурсів, які дарували своє мистецтво слухачам Європи, Канади, Австралії та інших куточків світу.

Оркестр народної музики «Буковина» Центрального палацу культури м. Чернівці був створений 1975 року. Одним з організаторів та першим керівником колективу став відомий на Буковині талановитий музикант, композитор, аранжувальник народних мелодій, заслужений працівник культури України *Ілля Михайлович Міський*. Більше 30 років він віддав цьому чудовому колоритному колективу, зумів зібрати в оркестр прекрасних музикантів, прихильників народної музики, запаливши в їхніх серцях любов до буковинського фольклору (Залуцький, 2009).

Митець зумів реалізувати в оркестрі свій творчий доробок, цілу низку оригінальних композицій та обробок народних пісень. Це, зокрема, «Рапсодія на гуцульські теми», оркестрова п'єса «Веселка», «Фантазія» на теми українських пісень, коломийки. В репертуарі оркестру є і класичні твори: це «Концертний вальс» О. Логера, «Угорський танець» Й. Брамса, «Вальс» з опери «Фауст» Ш. Гуно, угорські народні мелодії в музичній обробці керівника та багато інших. Більшість фольклорних композицій, що створив І. Міський, увійшли в золотий фонд оркестру та з великим успіхом звучать на сцені і приносять слухачам справжню мистецьку насолоду.

У 2006 році керівником оркестру «Буковина» став відомий скрипаль, один з вихованців І. Міського, *Євген Тарнавський*, який зумів зберегти цінні традиції народної музики, котрі започаткував і втілював у творче життя колективу його наставник. За значні досягнення у пропаганді народної музики оркестр «Буковина» в 1985 році отримав високе почесне звання «Народний».

Оркестр проводить активну концертну діяльність, бере участь у різноманітних музичних конкурсах і фестивалях як в Україні, так і за її межами. Він є постійним учасником Міжнародного фольклорного фестивалю «Буковинські зустрічі», з вокалісткою Оксаною Савчук

був учасником першого музичного фестивалю “Червона рута”, неодноразово демонстрував народне мистецтво Буковини за межами України. Зі щирим захопленням аплодували колективу оркестру вдячні глядачі Австрії, Румунії, Польщі, Німеччини, Литви та інших країн світу.

Юрій Блещук – організатор та постійний учасник ансамблю «Троїсті музики» – 20 років віддав професійній сцені, був частим гостем Чернівецького телебачення, оркестри під його керівництвом брали участь у музичних телепередачах; він працював в обласному науково-методичному центрі народної творчості та культурно-освітньої роботи, при туристичному комплексі «Черемош», де організовував вечори фольклорної музики Буковини для туристів та мешканців міста (Бондаренко, 2014).

Неодноразово брав участь у музичних фестивалях і здобував призіві місця, виступаючи як із сольною програмою, так і у складі регіональних музичних колективів, з якими багато гастролював на батьківщині та за кордоном. У його репертуарі повсякчас звучала народна музика: буковинська, українська, румунська, угорська. Ю. Блещук був найпопулярнішим цимбалістом Чернівецької області та скрипалем-віртуозом, який мав своєрідний, неординарний звук, а його грою захоплювались. Довгі роки професійної гри на народних інструментах не залишилися поза увагою – митець був удостоєний високого звання заслуженого працівника культури України, а в роки Незалежності його ім’я було закарбоване на почесній Алеї зірок міста Чернівці.

Ансамбль народної музики «Плай» Чернівецької обласної філармонії був створений восени 1994 року в Чернівцях, його керівником став заслужений артист України *Микола Гакман*. Назва колективу означає українською і румунською мовами стежечку та пасовище у горах. Основними інструментами ансамблю є скрипка, акордеон, цимбали, контрабас, кларнет, сопілка. В музичних програмах використовуються також окарина, най (флейта Пана, ребро), дводенцівка, саксофон та різновиди сопілки. Окрім гри на народних інструментах, всі учасники ансамблю за необхідності ще й підспівують.

Репертуар колективу нараховує сьогодні біля 100 музичних композицій. Якщо на початку його творчої кар’єри у репертуарі ан-

самблю переважав чистий фольклор, то з часом репертуар став розширюватись, і музиканти почали включати у свої програми обробки фольклорної музики, а також авторські інструментальні композиції. Останніми роками у репертуарі колективу з'явилася також ціла низка популярних класичних творів.

Перший виступ ансамблю відбувся восени 1994 року, а вже навесні 1995-го колектив здійснив свій перший виїзд за кордон. Діяльність колективу є досить плідною: творчим здобутком за час існування стала значна кількість успішно проведених концертів, у більшості за кордоном, запис двох CD і двох DVD. Ансамбль вражає своїми концертними програмами, його виступи на різноманітних фестивалях у Франції, Німеччині, Люксембургу, Польщі, Голландії, Румунії завжди мають великий успіх.

Академічний камерний оркестр «Capriccio» Чернівецької обласної філармонії створено у 1975 році, його артистами були і є викладачі міських музичних закладів Чернівців. Художнім керівником і диригентом оркестру від дня його заснування був *Юрій Миколайович Гіна*, випускник Київської державної консерваторії, нині народний артист України, професор, Почесний громадянин міста Чернівці.

За 30 років невтомної праці з цим колективом Ю. Гіна створив низку концертних програм класичної музики з творами Й. С. Баха, Г. Ф. Генделя, В. А. Моцарта, Л. Бетховена, А. Вівальді, Н. Паганіні, Д. Бортнянського, М. Лисенка, українських композиторів М. Колесси, А. Штогаренка, М. Скорика, Є. Станковича, Ж. Колодуб та інших.

У якості композитора Ю. Гіною написано близько 100 музичних творів, серед них оригінальні: «Експромт», «Прогулянка», «Скерцо», «Гумореска», «Хоровод», «Святкові танці», рапсодія «Рідне наше, найдорожче», «Гора», «Садагурська полька», «Мандрівний музика» (присвячений Володимирі Івасюку) та інші. У 1990 році фірма «Мелодія» випустила грамплатівку «Буковинський сувенір» із творами Ю. Гіни-композитора. Митець є автором збірника оригінальних п'єс з репертуару ансамблів скрипалів (2000) та посібника для студентів вищих навчальних закладів «Вибрані твори для ансамблю скрипалів та сольного виконання» (2003).

За вагомий внесок у розвиток української музичної культури Ю. Гіні присвоєно почесні звання: заслужений артист України (1980), народний артист України» (2002); його нагороджено обласною літературно-мистецькою премією імені С. Воробкевича. У 2000 році його ім'я занесене до почесного списку Алеї зірок міста Чернівці. У грудні 2004 року Ю. Гіні присвоєно вчене звання професора кафедри музики Чернівецького національного університету імені Ю. Федьковича, у 2011 році він став Почесним громадянином міста Чернівці (Залуцький, 2009).

В різні роки камерним оркестром керували: заслужений діяч мистецтв України *Віктор Костриж* та *Тарас Курило*. Нині оркестр очолює народний артист України *Павло Чеботов* – скрипаль, диригент, випускник Горьківської державної консерваторії імені М. Глинки, який веде інтенсивну концертну діяльність як скрипаль-соліст, а також виступає в ансамблі із заслуженою артисткою України Людмилою Шапко (скрипка). Серед його учнів є лауреати міжнародних конкурсів.

На ознаку високого професіоналізму творчого складу цього виконавського колективу, який налічує 20 яскравих музичних індивідуальностей, та враховуючи значні результати його творчої діяльності з розвитку і збагаченню українського національного музичного мистецтва, у грудні 2009 року камерному оркестру Чернівецької обласної філармонії було присвоєно статус «Академічний».

Перший концерт *Симфонічного оркестру Чернівецької обласної філармонії* відбувся в місті у листопаді 1992 року. Головний диригент – заслужений діяч мистецтв України *Віктор Семенович Костриж*, випускник Львівської державної консерваторії імені М. Лисенка (диригентсько-хоровий факультет та факультет оперно-симфонічного диригування, клас професора М. Ф. Колесси). У 1975–1981 роках В. Костриж – головний диригент Луганського симфонічного оркестру, з яким він здійснив постановку оперних спектаклів «Іоланта» П. Чайковського, «Севільський цирульник» Д. Россіні, «Травіата» Дж. Верді. У 1981–1982 роках він стає диригентом вищої категорії Державного академічного симфонічного оркестру України, а від 1983 до 1988 року В. Костриж очолює Державний оркестр республіки Таджикистан.

З Симфонічним оркестром Чернівецької обласної філармонії свого часу також працювали диригенти *Віталій Бондаренко* та *Юрій Голота*.

З січня 2000 року оркестр очолив випускник-аспірант Львівської державної музичної академії імені М. Лисенка, нині заслужений діяч мистецтв України, лауреат літературно-мистецької премії імені С. Воробкевича *Йосип Йосипович Созанський*. По закінченні Львівської музичної академії (1999 рік, клас проф. М. Ф. Колесси, проф. З. Остафійчук) диригент стажувався у Відні («Wiener Musik Seminar», prof. Arvin Acel), брав майстер-класи у професора В. Жордані (США). У 1998–2000 роках працював у Львівському театрі опери та балету імені С. Крушельницької.

Й. Созанський гастролював як оперний і симфонічний диригент в Італії, Румунії, Швейцарії, Австрії, Польщі; працював з багатьма оркестрами в Україні. Також виступав із оркестром в Київській Національній філармонії України на музичних міжнародних фестивалях «Музичні прем'єри сезону», «Київ-Музик Фест», Дні Швейцарсько-Української культури «Камертон», «Дні Буковини в Києві» та неодноразово брав участь у звітних концертах, що проводились у Національному палаці культури «Україна» (Київ). Диригент представляв прем'єри творів українських та зарубіжних композиторів на Міжнародному музичному фестивалі сучасної музики «Контрасти» (Львів, 2005), Міжнародному музичному фестивалі імені І. Стравінського (Луцьк, 2006), Міжнародному музичному фестивалі імені П. Чайковського (Вінниця, 2004). У 2007 році здійснив концертний тур «Українські симфонічні прем'єри» по містах Чернівці, Хмельницький, Вінниця, Житомир, Київ.

Й. Созанський є чи не одним із найактивніших пропагандистів української симфонічної музики та музики композиторів української діаспори. Завдяки його таланту і наполегливості побачили світ такі твори, як «Симфонія-Гулаг» (Anno Domini 1937) Ігоря Панова (Франція–Україна), «Малярська симфонія» Стефанії Туркевич (Англія–Україна), Симфонія № 1 «Українське Визволення» Романа Придаткевича (США–Україна), Увертюра «Свобода», Кантата «Шляхи повернення» Мар'яна Кузана (Франція–Україна); «Танго-

пак» Юрія Ланюка, «Відзвуки» Михайла Шведа, Симфонічна поема «По дорозі в казку» Мирослава Волинського, «Українська рапсодія» Василя Барвінського, Сюїта № 2 з балету «Катерина Білокур» Лесі Дичко (Україна); Концерт для фортепіано з оркестром, «Буковинська рапсодія № 3», Симфонічна сюїта «Блукаючі зірки» Леоніда Затуловського, мюзикл «То лише казка» Євгена Воевідки, «Буковинська сюїта» Андрія Кушніренка, «Сюїта-варіації» Володимира Івасюка, Рапсодія № 4, «Фантазія-варіації» Іллі Міського. Записав аудіо альбоми «Моцарт і Сальєрі», «Леонід Затуловський – Вибране...» (Каплієнко-Ілюк, 2020).

Диригент разом із оркестром співпрацювали з посольствами Фінляндії, Італії, Швейцарії, Румунії, Австрії в Україні у блискучих концертних проектах, які висвітлювались у медійних публікаціях та мали великий успіх у слухачів. Партнерами Й. Созанського були визначні виконавці, такі як А. Шкурган, В. Гришко, В. Степова, Е. Чуприк, Й. Ермін, М. Которович, М. Гумецька, А. Савицька та інші; під його орудою виступали відомі оркестри – Віденський камерний оркестр «Кадеш», Швейцарський камерний хор при Тонгалле-оркестрі (м. Цюріх), Симфонічний оркестр Білостоцької філармонії (Польща), Симфонічний оркестр Oradea-філармонії (м. Орадя, Румунія), Академічний симфонічний оркестр Кримської філармонії, Академічний симфонічний оркестр Луганської філармонії та інші. Репертуар диригента містить твори, які презентують різноманітні епохи та музичні стилі.

Указом Президента України від 29 вересня 2008 року Чернівецькому симфонічному оркестру було присвоєно звання «Академічний». Оркестр успішно співпрацював з Національною заслуженою капелюю України «Думка» та Державною чоловічою капелюю імені Л. Ревуцького (керівник Є. Савчук, м. Київ), Камерним хором Тернопільської філармонії (керівник С. Дунець), Заслуженим академічним Буковинським хором (керівник А. Кушніренко), солістами Львівського Національного Академічного театру опери та балету імені С. Крушельницької.

З оркестром неодноразово виступали знані зарубіжні та українські диригенти: Ф. Неф, В. Возняк, С. Камартін (Швейцарія), Лі Санг Хван,

К. Шмідт (Австрія), П'єр Домінік Поннель, Б. Хамхоутс (Німеччина), Г. Пантелейчук (Франція), Пекка Ахоне (Фінляндія), Л. Буюк, М. Сечкін (Румунія), Є. Савчук, Н. Міцней (м. Київ), І. Юзюк (м. Львів), Ю. Сердюк (м. Дніпро), В. Гуляницький, І. Каждан (Крим), М. Кріль (м. Тернопіль), а також відомі у світі музиканти-солісти: А. Шкурган, М. Стеф'юк, Д. Гнатюк, Н. Матвієнко, В. Гришко, Б. Которович, Е. Ідельчук, С. Болотний, Е. Чуприк, Й. Ермін, В. Доценко (Україна), О. Камартін, В. Возняк (Швейцарія), Р. Горн (Німеччина), Ю. Каваї (Японія); колектив веде насичене сценічне життя, гастролює за кордоном, постійно бере участь у міжнародних музичних фестивалях та мистецьких проєктах.

Духовий оркестр «Буковина» був створений в 1994 році при Обласному центрі народної творчості за ініціативою випускників Львівської державної консерваторії *В. М. Максименка* (клас труби), згодом викладача Чернівецького музичного училища імені С. Воробкевича, та *К. І. Сайчука* (клас валторни), згодом начальника Управління культури Обласної державної адміністрації. Оркестр був створений, насамперед, заради підтримки традиції духового музикування, розповсюдженого на Буковині, та стимулювання концертно-виконавської діяльності випускників спеціальних музичних освітніх закладів, а також з метою популяризації духової музики, як її кращих фольклорних та класичних зразків, так і творів сучасних українських композиторів.

У репертуарі колективу – близько 100 творів зарубіжної та вітчизняної класики. Серед керівників оркестру були військові диригенти, талановиті музиканти *П. А. Гуменюк* та *О. В. Буданов*. За час своєї плідної творчої діяльності духовий оркестр «Буковина» підготував значну кількість різноманітних програм, провів десятки тематичних концертів, близько 30 з яких – з нагоди державних свят та ювілеїв видатних діячів краю: Дмитра Гнатюка, Василя Михайлюка, Юрія Гіни, Леоніда Затуловського, Івана Холоменюка та інших.

В репертуарі Чернівецького духового оркестру «Буковина» – твори широко відомих класиків світової музики – Л. Бетховена, Г. Ф. Генделя, Д. Обера, сучасних зарубіжних та українських композиторів, серед яких значне місце належить місцевим авторам: ор-

кестр створив переконливі інтерпретації композицій І. Міського, В. Максименка, Ю. Гіни, М. Новицького, Б. Ганіна, Л. Затуловського, став першим на Буковині виконавцем Концерту для фортепіано з духовим оркестром заслуженого діяча мистецтв України Йосифа Ельгісера за участю автора в якості соліста; така увага до музичної культури рідного краю є безумовною заслугою цього колективу (див: Кушніренко, Залуцький, Вишпінська, 2011).

Важливий внесок у справу популяризації професійної духової музики на Буковині здійснив заслужений працівник культури України *Георгій Новаковський* – нинішній (з 2010 року) головний диригент оркестру «Буковина», випускник Чернівецького музичного училища імені С. Воробкевича та Каменець-Подільського університету імені І. Огієнка. Під його керуванням оркестр перетворився на естрадно-духовий, відповідно назву колективу було змінено на «Діксі-Бенд». Досвід роботи нового керівника з духовими оркестрами Чернівецького гарнізону, постійна участь у фестивалях і конкурсах в Україні, Польщі, Румунії сприяли сходженню колективу до нових творчих висот. Він став справжньою окрасою обласної духової музики, адже артисти естрадно-духового оркестру – неперевершені високопрофесійні креативні музиканти. Широкий репертуар, яскраві концертні програми, часті сценічні виступи, де, окрім інструменталістів, беруть участь солісти-вокалісти й беквокал, припали до душі буковинським слухачам та завжди мають величезний успіх. У репертуарі колективу – значна кількість творів українських та зарубіжних композиторів, обробок пісень, власні композиції та дефіле за участю хореографічної групи. Отже, самобутнє виконавське «обличчя», висока професійна майстерність, індивідуальність музичних інтерпретацій вивели цей чудовий колектив на вершини сучасного мистецького життя Буковини (див. Саїнчук, 2011).

У 1954 році при Буковинському ансамблі пісні й танцю Чернівецької обласної філармонії було створено *оркестрову групу* з місцевих музикантів, яку очолив талановитий скрипаль, імпровізатор, композитор, аранжувальник народної інструментальної музики, етнограф, лауреат обласної літературно-мистецької премії імені С. Воробкевича, заслужений працівник культури України *Ілля Міський* (див.

вище). Також у свій час з оркестровою групою працювали: *Юрій Блещук* (1955–1985), випускник Харківського інституту мистецтв імені І. Котляревського, заслужений артист України *Олександр Жуков* (1987–2019). Нині оркестр очолює молодий талановитий баяніст *Іван Парасківа* – випускник кафедри музики Чернівецького національного університету (Каплієнко-Люк, 2020).

Оркестрова група Заслуженого академічного Буковинського ансамблю пісні й танцю проводить численні концерти, в основі її репертуару – кращі зразки фольклорної творчості буковинського краю, обробки пісенної й народно-інструментальної музики, оригінальних творів для народного оркестру, скрипки, цимбалів, баяна, акордеона. Оркестр ансамблю є невід’ємною частиною вокально-хореографічної групи колективу, яку багато років очолював народний артист України, лауреат Національної премії імені Т. Шевченка та літературно-мистецької премії імені С. Воробкевича, член-кореспондент Академії мистецтв України, професор *Андрій Кушніренко* – митець, чий внесок у розвиток творчого колективу буковинських артистів важко переоцінити: саме під його керуванням ансамбль сформував власний виконавський стиль, позначений високим професіоналізмом та художньою глибиною у відтворенні різнобарвної жанрової палітри самотнього фольклору Буковини.

Висновки.

Професійне музичне мистецтво Буковини, зокрема інструментально-оркестрове – прекрасна сторінка в історії світової культури. Культурно-історичні умови на Буковині ще від початку ХХ століття були сприятливими для формування його етнографічної самотності. Позитивну роль у цьому процесі відіграло широке побутування і популярність в народному середовищі ансамблів «троїстих музик», що були важливим чинником розвитку народно-інструментальної музики. Зростання у колах української національної інтелігенції зацікавленості традиціями народно-інструментального мистецтва активізувало збирацьку практику митців-фольклористів, а також її наукове осмислення.

Сьогодні невелика за територією та густонаселена Чернівецька область залишається досить розвинутим та різнобарвним у музично-му аспекті регіоном, в якому склалися власні міцні традиції інструментально-ансамблевого виконавства. Їх ствердженню та всебічному розвитку у другій половині ХХ – на початку ХХІ століття сприяла багаторічна плідна діяльність керівників творчих колективів фольклорного та академічного спрямування, яскравих представників буковинської творчої інтелігенції, талановитих виконавців і композиторів. Серед них – народні артисти України Андрій Кушніренко, Юрій Гіна, Павло Чеботов; заслужені артисти України – Микола Гакман, Юрій Блещук, Євген Тарнавський, Олександр Жуков; заслужені діячі мистецтв України – Віктор Костриж, Йосип Созанський; заслужені працівники культури України – І. Міський, Г. Новаковський.

Творча діяльність професійних оркестрів та інструментальних ансамблів народної музики Буковинського краю, який багатий своїми традиціями і творчими здобутками, відіграє особливу роль у постійному зростанні авторитету і світовому визнанні вітчизняної музики. У цій царині з'єднані творчі зусилля багатьох поколінь музикантів минулого та сьогодення.

ЛІТЕРАТУРА

- Бондаренко, В. (2014). Народна оркестрова музика Буковини: тенденції та реалії сьогодення. *Науковий вісник Чернівецького університету*, 719: Педагогіка та психологія, 37–41.
- Демочко, К. М. (1990). *Музична Буковина: Сторінки історії*. Київ: Музична Україна.
- Загайкевич, М. П. (1960). *Музичне життя Західної України другої половини ХІХ ст.* Київ: Видавництво АН УРСР.
- Залуцький, О. В. (уклад.). (2005). *Музичне краєзнавство Буковини*. Вип. 4. Чернівці: Рута.
- Каплієнко-Люк, Ю. В. (2020). *Музичне мистецтво Буковини. Стильові парадигми композиторської творчості ХІХ–ХХІ ст.* (Монографія). Чернівці: Букрек.
- Кушніренко, А., Залуцький, О., Вишпінська, Я. (2011). *Історія музичної культури й освіти Буковини*. Чернівці: Рута.

- Мокрогуз, І., Бондаренко, В., Осипенко, Я. (2021). Народно-інструментальне мистецтво Буковини: історія та традиції. *Молодий вчений*, 5 (93), 271–275, DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-5-93-51>
- Постевка, Г. І. (2015). *Розвиток музичної освіти та виховання на Буковині у міжвоєнний період (1918–1940 рр.)*. (Автореф. дис. ... канд. пед. наук). Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія. Хмельницький.
- Сайнчук, К. І. (2011). *Музична освіта Буковини*. Чернівці: Золоті литаври.

REFERENCES

- Bondarenko, V. (2014). Folk orchestral music of Bukovyna: current trends and realities. *Scientific Journal of Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University*, 719: Pedagogy and Psychology, 37–41 [in Ukrainian].
- Demochko, K. M. (1990). *Musical Bukovyna: Pages of history*. Kyiv: Muzychna Ukraina [in Ukrainian].
- Kapliienko-Iliuk, Yu. V. (2020). *Musical art of Bukovyna. Stylistic paradigms of composer creativity of the XIX–XXI centuries*. (Monograph). Chernivtsi: Bukrek [in Ukrainian].
- Kushnirenko, A., Zalutskyi, O., Vyshpynska, Ya. (2011). *History of musical culture and education of Bukovyna*. Chernivtsi: Ruta [in Ukrainian].
- Mokrohuz, I., Bondarenko, V., Osypenko, Ya. (2021). Folk instrumental art of Bukovyna: history and traditions. *Young Scientist*, 5 (93), 271–275, DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-5-93-51> [in Ukrainian].
- Postevka, G. I. (2015). *Development of musical education and upbringing in Bukovina in the interwar period (1918–1940)*. (PhD diss.). Khmelnytskyi Humanitarian and Pedagogical Academy. Khmelnytskyi [in Ukrainian].
- Sainchuk, K. I. (2011). *Music education in Bukovyna*. Chernivtsi: Zoloti lytavry [in Ukrainian].
- Zahaikevych, M. P. (1960). *Musical life of Western Ukraine in the second half of the 19th century*. Kyiv: Publishing House of the Academy of Sciences of the Ukrainian SSR [in Ukrainian].
- Zalutskyi, O. V. (compiler). (2005). *Musical local history of Bukovyna*. Vol. 4. Chernivtsi: Ruta [in Ukrainian].

Inna Mokrohuz

Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University,
PhD in Art Studies, Associate Professor, the Department of Music,
e-mail: innamokroguz1307@gmail.com
ORCID iD: 0000-0002-5333-1458

**Modern instrumental and orchestral art
of the Bukovyna region*****Statement of the problem.***

The modern instrumental and orchestral art of Bukovyna, which has deep historical roots dating back to Proto-Slavic times, stands out for its bright originality. The creation of a musical-instrumental collective involves the search for a creative personality with the appropriate professional level, musical and organizational and communication skills, and the ability to communicate tolerantly with all members of the ensemble. That is why there is a need to highlight the artistic activities of both the instrumental groups themselves and their leaders. Because it is thanks to their creative restlessness that today Bukovyna is proud of a significant number of highly professional ensembles and orchestras of instrumental music.

Objectives, scientific novelty, and methods of the research. *The purpose of the study is to highlight the process of developing the instrumental collectives, whose activities contributed to the shaping of the modern Bukovyna musical culture. The special task of the research and its innovative component is to consider the role of outstanding figures of the leaders of these collectives in the cultural development of Bukovina. Historical, biographical, musicological and cultural approaches were chosen to reveal the stated topic, analytical and generalizing methods were used in the processing of reference sources and scientific literature.*

Results of the research.

Bukovyna is historically multinational region, where the Ukrainian, in particular Hutsul, Romanian, Polish, Hungarian influences is felt. So, the creative activity and repertoire of the folk groups and academic instrumental ensembles are very diverse. The music art of instrumental ensembles has been always gaining interest and respect from the listeners, due to its distinguished professionalism and ease of perception. The artistic and educational activities of such instrumental ensembles as «Triple musicians», «Plai», Chamber and

Academic Symphonic orchestra of the Chernivtsi Regional Philharmonic hall, folk music ensemble «Bukovyna» and the Brass Orchestra «Dixie-Band» of the Central Palace of Culture, the orchestra group of the Honoured Academic Bukovynyan song and dance ensemble named after A. Kushnirenko was highlighted. The active educational position of the leaders of these groups as an outstanding extraordinary personalities, their importance in the formation and development of cultural and educational processes in Bukovyna, popularization of the folk music of the Bukovyna region were emphasized. Such leaders are: People's Artists of Ukraine – Andrii Kushnirenko, Yurii Gina, Pavlo Chebotov; Honored Artists of Ukraine – Mykola Hakman, Yuriy Bleshchuk, Yevhen Tarnavskiy, Oleksandr Zhukov; Honored Art Workers of Ukraine – Viktor Kostryzh, Yosyp Sozanskyi; Honored Cultural Workers of Ukraine – Illia Miskyi, Heorhii Novakovskiy.

A significant number of famous vocalists from Bukovyna have worked with the orchestras at different times, such as Honoured Artists of Ukraine Mariia Melnychuk, Nina Kapliienko, Vasyl Pyndyk, Oksana Savchuk, Iryna Styts-Kulikovska, Honoured Worker of Culture of Ukraine Vasyl Fedoriuk, a poet-songwriter Mykola Bakai and others. Instrumental ensembles are regular participants of regional art festivals “Bukovynska vesna” (“Bukovyna Spring”), “Vizerunky Bukovyny” (“Patterns of Bukovyna”), “Bukovynski zustritchi” (“Bukovyna meetings”), “Chervona Ruta” (“Red rue”), “Bukovyna Suvenir”, and others. In the best traditions of brass music, brass band marches and brass concerts are constantly held in Chernivtsi, which turn into real festivals of folk music art.

Conclusion.

In this context, we consider the active concerts and competition activities of these groups to be important, because the instrumental art of the Bukovyna musicians are known far beyond the borders of Ukraine. The orchestras are multiple time participants of AllUkrainian and International competitions, and showcased their art to the audience of Europe, Canada, Australia and other parts of the world contributing in the constant growth of authority and world recognition of Ukrainian music.

Keywords: *Bukovyna; Bukovyna region; instrumental music; folk orchestra; ensemble; brass music; art; creativity; repertoire.*

Стаття надійшла до редакції 20 лютого 2023 року